

Lakiosasto

5.2.2002

Työeläkelaitoksille

VUODEN SÄÄNTÖ EHDOTETAAN OTETTAVAKSI LAKIIN

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työntekijäin eläkelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 251/2001)

1 ESITYKSEN KESKEINEN SISÄLTÖ

Työeläkejärjestelmän soveltamiskäytännössä noudatettu ns. vuoden sääntö ehdotetaan otettavaksi lakiin. TEL:a ehdotetaan muutettavaksi siten, että TEL-työsuhde katsotaan yhdenjaksoiseksi, jos työoikeudellisen työsuhteen jatkuessa työnteko ja palkanmaksu ovat yhdenjaksoisesti keskeytyneinä enintään vuoden ajan.

Jos työnteko ja palkanmaksu ovat yhdenjaksoisesti keskeytyneinä yli vuoden ajan, TEL-työsuhde katsotaan päättyneeksi siihen päivään, jolta työntekijälle on viimeksi maksettu eläkepalkkaan kuuluvia eriä.

Esityksen tarkoituksena on, että enintään vuoden mittainen palkaton jakso työoikeudellisen työsuhteen jatkuessa ei katkaise eläketurvan karttumista. Vastaavat muutokset ehdotetaan tehtäväksi myös MEL:iin. Lakimuutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.3.2002.

2 VUODEN SÄÄNNÖN SOVELTAMINEN TYÖELÄKEJÄRJESTELMÄSSÄ

Työeläkejärjestelmässä on 1970-luvulta asti sovellettu ns. vuoden sääntöä ja tiedotettu, että TEL-eläkettä kertyy myös työsuhteen sisään jäävältä alle vuoden kestäneeltä palkattomalta ajalta.

Vakuutusosasto katsoi kuitenkin täysistuntoratkaisussaan (2.11.2001, 2007/2000), että työsuhde ei voi kuulua TEL:n piiriin yli kuukauden mittaisen palkattoman vapaan aikana. TEL-työsuhde tuli päättyä viimeiseen palkalliseen päivään. Soveltamiskäytännössä noudatettua vuoden yleissääntöä VakO piti lakiin perustumattomana ja totesi, että sitä ei myöskään ole vakiintuneesti vahvistettu VakO:n ratkaisukäytännössä.

Vakuutetun oikeusturvan kannalta on perusteltua, että työeläkejärjestelmän soveltamiskäytäntöä ei muuteta VakO:n päätöksen ja lainmuutoksen voimaantulon välisenä aikana. Tämä pyrkimys käy ilmi hallituksen esityksen perusteluista, joissa lakimuutoksen nopeaa voimaantuloa

Lakiosasto

5.2.2002

pidetään tärkeänä siitä syystä, että aikaisemmin vakiintuneena noudatettu käytäntö voisi jatkua ilman katkoksia.

Palkaton jakso alkanut ennen lain voimaantuloa

Jos palkaton aika jää enintään vuoden pituiseksi, TEL-työsuhdetta ei katkaista, vaan sovelletaan vuoden sääntöä kuten aiemminkin.

Jos vuoden säännön soveltaminen johtaa eläkepalkan pienentymiseen ja työntekijälle epäedulliseen lopputulokseen, TEL-työsuhde katkaistaan vakuutetun niin halutessa. Tämä koskee myös tapauksia, joissa on johdettu antaa eläkepäättös.

VakO:n päätös merkitsee kuitenkin sitä, että eläkelautakunta ja vakuutusosoikeus tulevat katkaisemaan TEL-työsuhteen palkattoman jakson alkuun, jos sitä valituksessa vaaditaan. Tämän vuoksi päätöksen oikaisu on syytä tehdä jo eläkelaitoksessa, jotta muutoksenhakuelimiä ei tarpeettomasti työllistetä näillä valituksilla.

Eläkelaitos voi jo eläkepäättöstä tehdessään katkaista TEL-työsuhteen, jos se toteaa, että palkaton jakso aiheuttaa eläkepalkan ilmeisen vääritymisen.

Palkaton jakso alkaa lain voimaantulon jälkeen

28.2.2002 jälkeen alkaneen palkattoman jakson jäädessä enintään vuoden pituiseksi TEL-työsuhde jatkuu yhdenjaksoisena siitä riippumatta, mikä vaikutus palkattomalla ajalla on eläkepalkkaan. Mikäli palkaton jakso jatkuu yli vuoden, TEL-työsuhde päätetään siihen päivään, jolta työntekijälle viimeksi maksettiin eläkepalkkaan kuuluvia eriä.

3

HALLITUKSEN ESITYS

Yleiskirjeessä mainittu hallituksen esitys on kirjeen liitteenä. Hallituksen esityksiä voi tilata sekä suomen- että ruotsinkielisenä Oy Edita Ab:sta, puhelin (09) 5660 566. Hallituksen esitykset löytyvät internetistä osoitteesta www.eduskunta.fi

ELÄKETURVAKESKUS

Helena Tapio

Riitta Korpiuoma

HE 251/2001

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi työntekijäin eläkelain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan työntekijäin eläkelakia muutettavaksi siten, että työsuhde katsotaan yhdenjaksoiseksi, jos sen jatkuessa työnteko ja palkanmaksu ovat yhdenjaksoisesti keskeytyneinä enintään vuoden ajan. Jos keskeytys jatkuu yli vuoden ajan, työsuhteen katsotaan päättyneen siihen päivään, jolta työntekijälle on viimeksi vuoden kuluessa keskeytyksen alkamisesta

maksettu eläkepalkkaan kuuluvia eriä.

Esityksen tarkoituksena on, että enintään vuoden mittainen palkaton poissaolo työstä, esimerkiksi äitiys- ja vanhempainloman takia, ei katkaise eläketurvan karttumista.

Vastaavat muutokset ehdotetaan tehtäväksi myös merimieseläkelakiin.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2002.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Työoikeudessa noudatetun periaatteen mukaan työsuhde alkaa silloin, kun työn tekeminen tosiasiallisesti aloitetaan ja päättyy normaalisti silloin, kun työnteko lopetetaan työ sopimukseen perustuneen työntekovelvollisuuden päättyessä. Työeläkelainsäädäntöä sovellettaessa noudatetaan työsuhteen määrittelyssä yleensä työoikeudellisia periaatteita. Työntekijän eläketurvan tason takaamiseksi työsuhteen päättymistä koskeva sääntely työeläkelainsäädännössä eroaa kuitenkin joissain tapauksissa työoikeudessa noudatettavasta työsuhteen päättymistä koskevasta sääntelystä.

Työntekijän eläkelain (395/1961; TEL) 2 §:n 2 momentissa on erityissäännös, jonka mukaan TEL:a sovellettaessa työsuhde päättyy sen päivän lopussa, jolta sen perusteella viimeksi maksettiin palkkaa ennen työsuhteen katkeamista taikka työkyvyttömyyseläkkeen tai yksilöllisen varhaiseläkkeen alkamista. TEL-tösuhteen jatkumisaikaan ei myöskään lueta aikaa, jona työntekijä on asevelvollisena suorittanut palvelusta vakinaisessa väessä. Asevelvollisuusajalta ei näin ollen kartu eläkettä. Säännöstä sovelletaan myös aseettomaan palveluun ja siviilipalveluun riippumatta palvelusajan pituudesta.

Työeläkelainsäädännön mukaan työnantaja on velvollinen järjestämään ja kustantamaan työntekijöidensä eläketurvan. Työnantajalle on säädetty velvollisuus ilmoittaa työntekijän eläketurvaa hoitavalle eläkelaitokselle työntekijän työsuhteen alkamisesta ja päättymisestä.

Työntekijä saattaa eri syistä olla palkatta pois työstä työoikeudellisen työsuhteen silti jatkuessa. Palkattoman poissaolon syynä voi olla muun muassa sairaus, kuntoutus, äitiys-, erityisäitiys-, isyys- tai vanhempainvapaa taikka hoitovapaa, lomautus, opintovapaa,

vuorotteluvapaa tai työnantajan ja työntekijän väliseen sopimukseen perustuva muu palkaton vapaa.

Eräiltä palkattomilta ajoilta karttuu eläkettä työeläkelisän muodossa, jos TEL-tösuhde on päätetty. TEL:n 7 f § säätelee ne tilanteet, jotka otetaan työeläkelisänä huomioon.

Työntekijän eläketurvan varmistamiseksi työeläkelakien soveltamisessa on jo 1970-luvulla omaksuttu käytäntö, jonka mukaan TEL-tösuhde katsotaan yhdenjaksoiseksi, jos työsuhteessa on enintään noin vuoden mittainen palkaton jakso ja työoikeudellinen työsuhde sen aikana edelleen jatkuu. Tämän niin sanotun vuoden säännön mukaan eläkettä karttuu lyhyiden, korkeintaan noin vuoden kestävien palkattomien jaksoiden aikana samoin kuin työssä oltaessa.

Edellytyksenä vuoden säännön soveltamiselle on, että työntekijä on palannut palkattoman jakson jälkeen työhön ja että työnantaja ei ole ilmoittanut TEL-tösuhdetta päättyneeksi palkattoman jakson alkuun. Jos työntekijä ei palaa takaisin työhönsä, TEL-tösuhde päätetään aina siihen päivään, jolta työsuhteen perusteella viimeksi maksettiin palkkaa. Näin tehdään myös, jos palkattomuus jatkuu yhdenjaksoisesti yli vuoden. Soveltamiskäytäntöön omaksutusta vuoden säännöstä huolimatta on katsottu, että tällä säännöllä ei voida estää työnantajaa halutessaan ilmoittamasta TEL-tösuhdetta päättyneeksi palkanmaksun keskeytyessä. Valtaosa työnantajista kuitenkin noudattaa vuoden sääntöä eläkelaitosten antaman ohjeen mukaan.

Vuoden sääntöä alettiin soveltaa, koska haluttiin välttää TEL-tösuhteiden katkaisemista lyhyiden palkattomien jaksoiden vuoksi. Lisäksi vuoden säännön soveltamisella on eräissä tapauksissa merkitystä määriteltäessä sitä, voidaanko eläkettä kartuttavaksi ajaksi lukea myös eläketapahtuman ja eläkeiän välinen aika (tuleva aika).

Vuoden sääntöä sovellettaessa saattaa kuitenkin eläkepalkka pienentyä eräissä tapauksissa silloin, kun palkaton jakso osuu eläkepalkan laskentavuosiin. Eläkepalkan harkinnanvarainen tarkistaminenkaan TEL:n 7 d §:n perusteella ei näissä tilanteissa ole aina mahdollista. Jos palkattomuuden syynä on kuitenkin erityisäitiys-, äitiys- tai vanhempainloma taikka hoitovapaa, palkaton aika ei pienennä eläkepalkkaa. Tämä on estetty TEL:n 7 c §:ssä olevalla erityissäännöksellä, joka tuli voimaan 1.1.1991 lainmuutoksella 1068/1990.

Edellä kuvattu vuoden säännön soveltaminen koskee soveltuvin osin myös merimieseläkelakia (72/1956; MEL). Maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969; MYEL) ja yrittäjien eläkelain (468/1969; YEL) mukaiset vakuutukset on mahdollista pitää voimassa esimerkiksi äitiys- ja vanhempainloman aikana.

Valtion eläkelakiin (280/1966; VEL) ja kunnallisen eläkelaitoksen eläkesääntöön (KES) on otettu vuoden palkatonta aikaa koskeva säännös vuoden 1996 alusta vuorotteluvapaan vuoksi. Tätä aikaisemmin VEL:ssä ei ollut säännöstä palkattomista jaksoista, sen sijaan KES:ssä eläkettä kartuttavan palkattoman jakson pituus oli ennen muutosta kuusi kuukautta. VEL:n 6 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan eläkeajaksi ei eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta lueta aikaa, jonka työ- tai virantoimitus palveluksen jatkuessa on ollut palkattomasti keskeytyneenä yhdenjaksoisesti enemmän kuin yhden vuoden. Vastaavansisältöinen säännös sisältyy KES:n 4 §:n 2 momentin 4 kohtaan.

1.1. Nykytilan arviointi

Edellä kuvattujen vuoden säännön mukaan TEL:n ja MEL:n piiriin kuuluvissa työsuhteissa karttuu eläkettä normaalisti lyhyiden, korkeintaan noin vuoden kestävien palkattomien jaksoiden aikana. Koska vuoden sääntöä ei ole säädetty laissa, niin muutoksenhakuelimillä (eläkelautakunta ja vakuutusosoikeus) kuin eläkelaitoksillakin on ollut erilaisia käytäntöjä siitä, miten ehdottomana tätä sääntöä sovelletaan.

Vakuutusosoikeus on täysistuntoratkaisussaan

(2.11.2001, 2007/2000) katsonut, että työsuhde ei voi kuulua TEL:n piiriin yli kuukauden mittaisen palkattoman vapaan aikana. Palkattoman vapaan jatkuttua yli kuukauden TEL-työsuhde tulee päättää viimeiseen palkalliseen päivään. Ratkaisu on tehty äänestyksen jälkeen.

Vakuutusosoikeus perusteli päätöstään sillä, että vuoden yleissääntöä ei voida johtaa TEL:n 2 §:n 2 momentin sanamuodosta eikä mistään muustakaan TEL:n säännöksestä. Vuoden yleissääntöä koskevaa soveltamiskäytäntöä ei ole myöskään vakuutusosoikeuden ratkaisukäytännössä vakiintuneesti vahvistettu. Vakuutusosoikeuden päätöksen mukaan, ottaen huomioon TEL:n 2 §:n 2 momentin sisältö, ei TEL:n piiriin kuuluvaa työsuhdetta voida jatkaa palkanmaksun päättymisen jälkeen edes siinä tapauksessa, että tämä vaihtoehto olisi työntekijälle edullisempi. Mainittu lainkohta ei sisällä mahdollisuutta arvioida työsuhteen kestoa harkinnanvaraisesti sen mukaan, olisiko palkattoman jakson sisällyttäminen edullista tai epäedullista työntekijän kannalta.

Työmarkkinoiden keskusjärjestöjen 12 päivänä marraskuuta 2001 tekemässä sopimuksessa yksityisalojen työeläkkeiden kehittämisestä järjestöt ehdottavat, että hallitus laatisi esityksen palkattomien aikojen eläkekarttuman uudistamiseksi 1 päivänä tammikuuta 2005 lukien. Tälle uudistamiselle sopimuksessa ehdotetaan suuntaviivoja, muun muassa että eläkettä karttuisi sairauspäivärahan tai vanhempainrahan sekä kotihoidontuen maksamiskausilta, jollei etuusajalta jo muutenkin kartu eläkettä. Tarkoituksena on, että nämä asiat selvitetään yhteistyössä työmarkkinoiden keskusjärjestöjen kanssa. Sopimukseen liittyy pöytäkirjamerkintä, jossa todetaan, että tehtävällä ratkaisulla ei heikennetä eikä muuteta voimassa olevia palkattomien jaksoiden eläkepalkka- ja karttumakäytäntöjä.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisen tukemisen kannalta ei ole perusteltua, että

äitiys- ja vanhempainloma tai muu lyhytaikainen palkaton katkos työsuhteessa katkaisee eläketurvan karttumisen. Vakuutusosoikeuden täysistuntoratkaisun mukaan TEL-työsuhte tulisi aina katkaista yli kuukauden mittaisen palkattoman jakson vuoksi. Tämä kanta johtaa siihen, että TEL-työsuhte olisi katkaistava aina muun muassa äitiysloman ja vuorotteluvapaan ajaksi. Samoin TEL-työsuhte olisi katkaistava yli kuukauden mittaisen palkattomien sairauslomajaksojen vuoksi. Tämä johtaisi siihen, että TEL-työsuhteista tulisi katkonaisia. Tätä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena vakuutetun eläketurvan kannalta. Myös työeläkejärjestelmän ilmoitusliikenne vaikeutuisi.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan, että työeläkejärjestelmän soveltamiskäytännössä noudatetusta vuoden säännöstä säädettäisiin laissa. Ehdotuksen mukaan TEL-työsuhte katsottaisiin yhdenjaksoiseksi, jos työoikeudellisen työsuhteen jatkuessa työntekijä on enintään vuoden mittaisella palkattomalla vapaalla. Työnteon ja palkanmaksun ollessa keskeytyneinä yli vuoden ajan, TEL-työsuhteen katsotaan päättyneen viimeiseen vuoden keskeytyskauden sisälle jäävään sellaiseen päivään, jolta työntekijälle on maksettu eläkepalkkaan kuuluvia eriä.

Jos palkaton aika jäisi enintään vuoden pituiseksi, TEL-työsuhte jatkuisi yhdenjaksoisena. Kaikkien TEL-vakuutettujen suhteen meneteltäisiin samalla tavalla ja myös työnantajien TEL-työsuhteen päättämistä koskeva ilmoitusmenettely olisi yhdenmukainen. Tarkoituksena on, että myös työntekijäin eläkeasetusta (183/1962; TEA) muutetaan tältä osin.

Merimieseläkelakiin ehdotetaan tehtäviksi vastaavansisältöiset muutokset.

Ehdotetuilla muutoksilla pyritään säilyttämään palkattomia aikoja koskeva

soveltamiskäytäntö samansisältöisenä kuin se on ollut vakuutusosoikeuden täysistuntoratkaisuun saakka. Sen vuoksi olisi tarkoituksenmukaista, että laki saatettaisiin voimaan mahdollisimman nopeasti.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia. Kokonaisuudessaan eläkemenoa syntyisi palkattomien jaksojen ajalta jokseenkin sama määrä kuin nykyisinkin.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä eläketurvakeskuksen kanssa. Valmistelun yhteydessä on kuultu Suomen Ammattiliittojen Keskusliitto SAK:ta, Teollisuuden ja Työnantajain keskusliittoa, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK:ta, Palvelutyönantaja ja AKAVAA.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

On tarkoituksena, että eduskunnalle tullaan antamaan erikseen hallituksen esitys yksityisten alojen ja valtion sekä kunnallisen eläkejärjestelmän tietojen antamista, saamista ja salassapitoa koskevien sekä eräiden muiden lainsäädännön muuttamisesta. Mainitussa esityksessä ja tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi MYEL:n 19 §:n 1 momentti ja YEL:n 17 §:n 1 momentti. Mikäli mainitussa esityksessä ehdotetut MYEL:n 19 §:n 1 momentin ja YEL:n 17 §:n 1 momentin muutokset hyväksytään ennen tässä esityksessä ehdotettuja samoja lainkohtia koskevia muutoksia, tulisi se ottaa huomioon tätä esitystä eduskunnassa käsiteltäessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Työntekijäin eläkelaki

1 d §. Pykälään siirrettäisiin voimassa olevan 2 §:n 7 momentti sisällöltään muuttamattomana 2 §:n selkiyttämisen vuoksi. Selkeyden vuoksi pykälä jaetaan alakohtiin.

2 §. Pykälän 1 momenttiin siirrettäisiin voimassa olevan 1 momentin säännös sanamuodoltaan tarkistettuna.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan työsuhteen katsotaan TEL:a sovellettaessa jatkuneen yhdenjaksoisesti, jos työsuhteen jatkuessa työnteko ja palkanmaksu ovat yhdenjaksoisesti keskeytyneinä enintään vuoden ajan. Jos työntekijä ei kuitenkaan palkattoman jakson jälkeen palaa enää työhön, TEL-työsuhde päätetään siihen päivään, jolta työntekijälle työsuhteen perusteella viimeksi maksettiin palkkaa.

Momenttiin lisättäisiin myös säännös siitä, että TEL-työsuhde katsottaisiin päättyneeksi, jos työnteko ja palkanmaksu ovat työsuhteen jatkuessa keskeytyneinä yhdenjaksoisesti yli vuoden ajan. TEL-työsuhde päättyisi tällöin siihen päivään, jolta työntekijälle on viimeksi maksettu eläkepalkkaan kuuluvia erä sanotun vuoden kuluessa työnteon ja palkanmaksun keskeytymisestä.

Työntekijä saattaa palkattomien jaksojen välillä olla lyhyitä jaksoja työssä, esimerkiksi vanhempainvapaalla oleva palaa lyhyeksi ajaksi työhön ja jää sen jälkeen hoitovapaalle tai lomautettu työntekijä työllistyy lomautusten välissä lyhyeksi ajaksi. Vuoden sääntöä sovellettaessa lyhyt työskentelyjakso katkaisisi vuoden ajan laskemisen, jolloin siitä alkaisi taas uusi vuoden aika, jona työsuhde voitaisiin pitää yhdenjaksoisena.

Lisäksi TEL:n 2 §:n 2 momentin selkiyttämiseksi se ehdotetaan jaettavaksi 2,

3 ja 4 momenteiksi. Tällöin nykyiset 3—6 momentit siirtyvät 5—8 momenteiksi. Niissä olevat viittaukset 2, 3 tai 4 momenttiin korjattaisiin ja niiden sanamuotoja tarkistettaisiin, mutta niihin ei tulisi sisällöllisiä muutoksia. Nykyinen 7 momentti siirrettäisiin pykälän selkiyttämisen vuoksi uuteen 1 d §:ään.

10 a §. Pykälän 3 momentissa oleva viittaus TEL:n 2 §:n 3 tai 4 momenttiin ehdotetaan korjattavaksi viittaukseksi 5 tai 6 momenttiin.

1.2. Maatalousyrittäjien eläkelaki

1 §. Pykälän 2 momentin 6 kohdassa oleva viittaus TEL:n 2 §:n 7 momenttiin korjattaisiin viittaukseksi TEL:n 1 d §:ään. Muutos on tekninen, koska TEL 2 §:n 7 momentti on siirretty uudeksi 1 d §:ksi.

19 §. Koska nykyinen TEL:n 2 §:n 2 momentti jaettaisiin useammaksi momentiksi, olisi MYEL:n 19 §:n 1 momentin viittaussäännöstä tältä osin korjattava. MYEL:n 19 §:n 1 momentin viittaussäännöstä muutettaisiin väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun saakka, jonka jälkeen viittaussäännöstä tarkistetaan viimeisen eläkelaitoksen periaatteen toteuttamisen aiheuttamien lainmuutosten vuoksi.

1.3. Yrittäjien eläkelaki

17 §. Myös YEL:n 17 §:n 1 momentin viittaussäännöstä olisi korjattava, koska TEL:n 2 §:n 2 momentti jaettaisiin useammaksi momentiksi. Myös YEL:n 17 §:n 1 momentin viittaussäännöstä muutettaisiin väliaikaisesti vuoden 2003 saakka, jonka jälkeen viittaussäännöstä tarkistetaan viimeisen eläkelaitoksen periaatteen toteuttamisen aiheuttamien lainmuutosten vuoksi.

Lain voimaantulosäännöksessä kumottaisiin

aikaisemmin YEL:n 17 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annettu laki (34/2002) ja siihen sisältynyt viittaus TEL:n 17 c §:ään sisällytettäisiin nyt ehdotettavaan lakiin YEL:n 17 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

1.4. Merimieseläkelaki

11 §. Ehdotuksen mukaan pykälän 1 momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan MEL-työsuhde katsotaan jatkuneen yhdenjaksoisena, jos työsuhteen jatkuessa työnteko ja palkanmaksu ovat yhdenjaksoisesti keskeytyneinä enintään vuoden ajan. Jos työsuhteen jatkuessa työnteko ja palkanmaksu ovat keskeytyneinä yhdenjaksoisesti yli vuoden ajan, MEL-työsuhde katsotaan päättyneen. MEL-työsuhde päättyisi tällöin päivään, jolta työntekijälle on viimeksi maksettu eläkepalkkaan kuuluvia erää vuoden kuluessa työntöön ja palkanmaksun keskeytymisestä. Työsuhdetta päätettäessä MEL:ssa noudatettaisiin samoja periaatteita kuin edellä on todettu TEL:a sovellettaessa.

Lisäksi MEL:n 11 §:n 1 momentin selkiyttämiseksi se ehdotetaan jaettavaksi 1—2 momenteiksi, jolloin nykyiset 2—7 momentit siirtyvät 3—8 momenteiksi. Pykälän 8 momentissa olevat viittaukset 5 ja 6 momenttiin korjattaisiin viittauksiksi 6 ja 7 momenttiin, mutta niihin ei tulisi sisällöllisiä muutoksia.

2. Voimaantulo

Aikaisemmin vakiintuneena noudatetun käytännön jatkumiseksi ilman katkoksia olisi tärkeää, että ehdotetut lainmuutokset tulisivat voimaan mahdollisimman pian. Sen vuoksi lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2002. Lakeja sovellettaisiin työsuhteisiin, joissa työstä poissaolo ja palkanmaksun keskeytyminen ovat alkaneet lakien voimaantulon jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Lakiehdotukset

1.

Laki

työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/1961) 2 § ja 10 a §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat 2 § laissa 707/1965, 607/1984, 559/1993, 1482/1995, 1057/1997 ja 10 a §:n 3 momentti mainitussa laissa 559/1993, sekä lisätään lakiin uusi 1 d §, seuraavasti:

1 d §

Työsuhteessa olevana pidetään myös johtavassa asemassa olevaa osakeyhtiön toimihenkilöä tai muussa yhteisössä johtavassa asemassa olevaa henkilöä, ei kuitenkaan,

1) jos johtavassa asemassa oleva osakeyhtiön toimihenkilö joko yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa omistaa enemmän kuin puolet yhtiön osakepääomasta;

2) jos 1 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden omistamien osakkeiden äänimäärä on enemmän kuin puolet kaikkien osakkeiden äänimäärästä;

3) jos muussa yhteisössä johtavassa asemassa olevalla henkilöllä on katsottava olevan yhteisössä sanottua vastaava määräämisvalta. Avoimen yhtiön yhtiömiestä tai muun yhteisön sellaista osakasta, joka on henkilökohtaisesti vastuussa yhteisön sitoumuksista, ei pidetä tätä lakia sovellettaessa työsuhteessa olevana.

2 §

Työsuhteen ei katsota keskeytyneen yrityksen omistajan tai haltijan vaihtumisen johdosta.

Työsuhteen katsotaan tätä lakia sovellettaessa päättyneen sen päivän lopussa, jolta sen perusteella viimeksi maksettiin palkkaa ennen työsuhteen katkeamista taikka 4 §:n 3 momentissa tarkoitettua työkyvyttömyyden tai 4 e §:ssä tarkoitettua yksilöllisen varhaiseläkkeen alkamista. Jos työsuhteen jatkuessa työnteko ja palkanmaksu ovat

yhdenjaksoisesti keskeytyneinä enintään vuoden ajan, työsuhteen katsotaan tätä lakia sovellettaessa jatkuneen yhdenjaksoisesti. Jos työnteko ja palkanmaksu ovat keskeytyneinä yhdenjaksoisesti kuitenkin yli vuoden ajan, työsuhteen katsotaan päättyneen sen päivän lopussa, jolta työntekijälle on viimeksi maksettu eläkepalkkaan 7 e §:n mukaisesti luettavia erää mainitun vuoden kuluessa työnteon ja palkanmaksun keskeytymisestä.

Jos työntekijä jatkaa työnteoa sen jälkeen, kun työsuhde on päättynyt 2 momentin perusteella, katsotaan hänen olevan uudessa tämän lain piiriin kuuluvassa työsuhteessa. Niin ikään katsotaan työntekijän, joka saa 4 f §:ssä tarkoitettua osa-aikaeläkettä, olevan uudessa tämän lain piiriin kuuluvassa työsuhteessa hänen jatkaessaan työnteoa osa-aikatyössä.

Jos työntekijän työansio on työsuhteen vielä jatkuessa vähintään kuutena viimeksi kuluneena kalenterikuukautena kunakin ollut 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa mainittua rajamäärää pienempi, työnantaja voi ilmoittaa tämän lain alaisen työsuhteen myös päättyneeksi aikaisintaan kuitenkin kuudennen kalenterikuukauden lopussa. Aikaa, jona työntekijä on asevelvollisena suorittanut palvelusta vakinaisessa väessä, ei myöskään lueta työsuhteen jatkumisaikaan.

Jos työntekijän säännöllisenä pidettävä työaika tämän lain alaisessa, vähintään kolme vuotta jatkuneessa työsuhteessa muuttuu muissa kuin 2—4 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ja hänen palkkansa samalla

alenee vähintään yhdellä neljänneksellä tai nousee vähintään yhdellä kolmanneksella eikä työajan muutosta ole tarkoitettu tilapäiseksi, katsotaan työntekijän muutoksen jälkeen olevan uudessa työsuhteessa, jollei 7 d §:stä muuta johdu. Uuden työsuhteen katsotaan tällöin alkaneen sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana muutos työajassa on tapahtunut. Työsuhteen ei kuitenkaan katsota välillä päättyneen, jos edellisessä virkkeessä tarkoitettua uuden työsuhteen alkamisesta ei eläketapahtuman sattua ole kulunut kahta vuotta.

Mitä edellä 5 momentissa säädetään, sovelletaan muiden edellytysten täytyessä myös silloin, kun muutos työajassa on tapahtunut asteittain, jos työntekijän tai työnantajan ilmoituksen johdosta tulee selvitettyksi, että palkka on alentunut tai noussut sanotussa momentissa tarkoitettua määrin enintään kolmen vuoden kuluessa ensimmäisestä muutoksesta lukien. Vertailtaessa eri ajankohtien työansioita, ne on tarkistettava 9 §:n mukaisesti. Sovellettaessa 5 momentin toista virkettä katsotaan työajan muutoksen tapahtuneen silloin, kun työaika ensimmäisen kerran muuttui.

Työsuhde, joka on jatkunut vähintään kymmenen vuotta sen vuoden loppuun mennessä, jonka aikana työntekijä on täyttänyt 54 vuoden iän, päätetään sanotun vuoden lopussa. Jollei työsuhde ole edellä mainittuna ajankohtana jatkunut kymmentä

vuotta, se päätetään sen vuoden lopussa, jona kymmenen vuotta täytyy. Työsuhdetta ei kuitenkaan päätetä enää sen vuoden jälkeen, jonka aikana työntekijä täyttää 62 vuotta. Työntekijän jatkaessa työntekoaan hänen katsotaan olevan uudessa työsuhteessa. Työsuhteen ei kuitenkaan katsota päättyneen, jos työntekijän palkka on tässä työsuhteessa alentunut sellaisen poikkeuksellisen syyn johdosta, joka on ilmaantunut ennen työsuhteen tässä momentissa tarkoitettua päättymistä, ja jos 7 d §:n soveltamisen edellytykset tällöin täyttyvät.

Sen estämättä, mitä 5—7 momentissa säädetään työsuhteen päättymisestä, katsotaan työsuhteen jatkuneen yhdenjaksoisena 8 §:n 3 momentissa tarkoitettua vuoden aikaa laskettaessa sekä 4 §:n 4 momenttia ja 12 §:ää sovellettaessa.

10 a §

Asianomaisen työntekijän tai työnantajan hakemuksesta on eläkelaitoksen annettava päätös siitä, onko työsuhteeseen sovellettava 2 §:n 5 tai 6 momenttia ja myönteisessä tapauksessa vahvistettava näin päättyneestä työsuhteesta muodostuva vastainen eläkeoikeus.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2002.

Lain 2 §:n 2 momenttia sovelletaan työsuhteisiin, joissa työnteko ja palkanmaksu ovat keskeytyneet tämän lain tultua voimaan.

2.

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) 1 §:n
 2 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1282/2001, seuraavasti:

1 § ----- Maatalousyrittäjällä tarkoitetaan ----- 6) henkilöä, joka harjoittaa 1,2 tai 3 kohdassa tarkoitettua toimintaa osakeyhtiön lukuun edellyttäen, ettei häntä ole pidettävä	työntekijäin eläkelain (395/1961) 1 d §:n mukaisesti työsuhteessa olevana. ----- Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2002.
--	--

3.

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain 19 § :n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väliaikaisesti 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain
 (467/1969) 19 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 655/2000, seuraavasti:

19 § Jollei tästä laista muuta johdu, soveltuvin osin on lisäksi voimassa, mitä työntekijäin	eläkelain 2 §:n 2—3 momentissa, 3 a, 4, 4 a—4 h, 4 j—4 n §:ssä, 5 §:n 1 momentissa, 2 momentin 1 kohdassa, 3, 4 ja 6 momentissa,
--	--

5 a—5 c, 7 g, 7 h, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a ja 10 c §:ssä, 11 §:n 2 ja 11 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa sekä 14, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 b—19 e, 20, 21, 21a—21e ja 22 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2002 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2003.

4.

Laki**yrittäjien eläkelain 17 § :n väliaikaisesta muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan väliaikaisesti 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain (468/1969) 17 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 656 /2000, seuraavasti:

17 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2—3 momentissa, 3 §:n 1 ja 2 momentissa, 3 a, 4, 4 a—4 h ja 4 j—4 n §:ssä, 5 §:n 1 momentissa, 2 momentin 1 kohdassa sekä 3, 4 ja 6 momentissa, 5 a—5 c, 7 g, 7 h, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10 ja 10 c §:ssä, 11 §:n 2 ja 11 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 4 momentissa sekä

14, 16, 17, 17 a—7 c, 18, 19, 19 b—19 e, 20, 21, 21 a—21 e ja 22 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2002 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2003.

Tällä lailla kumotaan yrittäjien eläkelain 17 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annettu laki (34/2002).

5.

Laki**merimieseläkelain 11 § :n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/1956) 11 §, sellaisena
 kuin se on laeissa 1346/1990, 1595/1993 ja 1745/1995, seuraavasti:

11 §

Eläkkeeseen oikeuttavaksi palveluajaksi luetaan kunkin työsuhteen osalta erikseen aika työsuhteen alkamisesta työsuhteen päättymiseen. Eläkkeeseen oikeuttavaksi palveluajaksi muunnetaan, siten kuin eläkekassan päätöksellä tarkemmin määrätään, lisäksi aika, jonka perusteella vastikkeena tai muuna vastaavana suoritettava ylityökorvaus maksetaan työsuhteen päättyessä. Työsuhteen katsotaan tätä lakia sovellettaessa päättyneen sen päivän lopussa, jolta sen perusteella viimeksi maksettiin palkkaa ennen työsuhteen katkeamista taikka 15 §:ssä tarkoitettua työkyvyttömyyden tai yksilöllisen varhaiseläkkeen alkamista. Jos työsuhteen jatkuessa, työnteko ja palkanmaksu ovat yhdenjakoisesti keskeytyneinä enintään vuoden ajan työsuhteen katsotaan tätä lakia sovellettaessa jatkuneen yhdenjakoisesti. Jos työnteko ja palkanmaksu ovat keskeytyneinä yhdenjakoisesti kuitenkin yli vuoden ajan, työsuhteen katsotaan päättyneen sen päivän lopussa, jolta työntekijälle on viimeksi maksettu 16 a §:ssä tarkoitettuun eläkepalkkaan luettavia eriä mainitun vuoden kuluessa työntöön ja palkanmaksun keskeytymisestä.

Jos työntekijä jatkaa työntekoa sen jälkeen, kun työsuhde on päättynyt 1 momentin perusteella, katsotaan hänen olevan uudessa tämän lain piiriin kuuluvassa työsuhteessa. Niin ikään katsotaan työntekijän, joka saa 14

b §:ssä tarkoitettua osa-aikaeläkettä, olevan uudessa tämän lain piiriin kuuluvassa työsuhteessa hänen jatkaessaan työntekoa osa-aikatyössä.

Työsuhteen ei 1 momenttia sovellettaessa katsota keskeytyneen yrityksen omistajan tai haltijan vaihtumisen johdosta.

Eläkettä määrättäessä katsotaan kaikkien työntekijän saman kalenterivuoden aikana olleiden sellaisten työsuhteiden, jotka kestävät alle viisitoista päivää, muodostavan yhden työsuhteen.

Aikaa, jona työntekijä on asevelvollisena suorittanut palvelusta vakinaisessa väessä, ei kuitenkaan lueta työsuhteen jatkumisaikaan.

Jos työkyvyttömyys on johtunut sellaisesta sairaudesta, viasta tai vammasta, joka henkilöllä oli työsuhteen alkaessa, ei sitä työssäoloaikaa, jonka alkamisesta työkyvyttömyyden alkamiseen ei ole kulunut vähintään yhtä vuotta, oteta huomioon työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä.

Työsuhde, joka on jatkunut vähintään kymmenen vuotta sen vuoden loppuun mennessä, jonka aikana työntekijä on täyttänyt 54 vuoden iän, päätetään sanotun vuoden lopussa. Jollei työsuhde ole edellä mainittuna ajankohtana jatkunut kymmentä vuotta, se päätetään sen vuoden lopussa, jona kymmenen vuotta täyttyy. Työsuhdetta ei kuitenkaan päätetä enää, jos aika työsuhteen päättymisestä 14 §:ssä säädettyyn eläkeikään voi muodostua kolmea vuotta lyhyemmäksi. Työntekijän jatkaessa työntekoaan hänen

katsotaan olevan uudessa työsuhteessa. Työsuhteen ei kuitenkaan katsota päättyneen, jos työntekijän palkka on tässä työsuhteessa alentunut sellaisen poikkeuksellisen syyn johdosta, joka on ilmaantunut ennen työsuhteen tässä momentissa tarkoitettua päättymistä, ja jos 16 d §:n soveltamisen edellytykset tällöin täyttyvät. Sen estämättä, mitä 7 momentissa säädetään työsuhteen päättymisestä, katsotaan työsuhteen jatkuneen yhdenjaksoisena

työntekijäin eläkelain 8 §:n 3 momentissa tarkoitettua vuoden aikaa laskettaessa sekä 3 a §:ää ja 6 momenttia sovellettaessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2002

Lain 11 §:n 1 momenttia sovelletaan työsuhteisiin, joissa työnteko ja palkanmaksu ovat keskeytyneet tämän lain tultua voimaan.

Helsingissä 1 päivänä helmikuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/1961) 2§ ja 10 a §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat 2 § laissa 707/1965, 607/1984, 559/1993, 1482/1995, 1057/1997 ja 10 a §:n 3 momentti mainitussa laissa 559/1993, sekä lisätään lakiin uusi 1 d §, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 d §

Työsuhteessa olevana pidetään myös johtavassa asemassa olevaa osakeyhtiön toimihenkilöä tai muussa yhteisössä johtavassa asemassa olevaa henkilöä, ei kuitenkaan,

1) jos johtavassa asemassa oleva osakeyhtiön toimihenkilö joko yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa omistaa enemmän kuin puolet yhtiön osakepääomasta;

2) jos 1 kohdassa tarkoitettujen henkilöiden omistamien osakkeiden äänimäärä on enemmän kuin puolet kaikkien osakkeiden äänimäärästä;

3) jos muussa yhteisössä johtavassa asemassa olevalla henkilöllä on katsottava olevan yhteisössä sanottua vastaava määräämisvalta.

Avoimen yhtiön yhtiömiestä tai muun yhteisön sellaista osakasta, joka on henkilökohtaisesti vastuussa yhteisön sitoumuksista, ei pidetä tätä lakia sovellettaessa työsuhteessa olevana.

2 §

Työsuhteen älköön katsottako keskeytyneen yrityksen omistajan tai haltijan vaihtumisen johdosta.

Työsuhteen katsotaan tätä lakia sovellettaessa päättyneen sen päivän

2 §

Työsuhteen ei katsota keskeytyneen yrityksen omistajan tai haltijan vaihtumisen johdosta.

Työsuhteen katsotaan tätä lakia sovellettaessa päättyneen sen päivän lopussa, jolta

lopussa, jolta sen perusteella viimeksi maksettiin palkkaa ennen työsuhteen katkeamista taikka 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun työkyvyttömyyden tai 4 e §:ssä tarkoitetun yksilöllisen varhaiseläkkeen alkamista. Jos työntekijä jatkaa työntekoa sanotun työkyvyttömyyden alkamisen jälkeen, katsotaan hänen olevan uudessa työsuhteessa. Niin ikään katsotaan työntekijän, joka saa 4 f §:ssä tarkoitettua osa-aikaeläkettä, olevan uudessa tämän lain piiriin kuuluvassa työsuhteessa hänen jatkaessaan työntekoa osa-aikatyössä. Jos työntekijän työansio on työsuhteen vielä jatkuessa vähintään kuutena viimeksi kuluneena kalenterikuukautena kunakin ollut 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa mainittua rajamäärää pienempi, voi työnantaja ilmoittaa tämän lain alaisen työsuhteen päättyneeksi aikaisintaan kuudennen kalenterikuukauden lopussa. Aikaa, jona työntekijä on asevelvollisena suorittanut palvelusta vakinaisessa väessä, ei lueta työsuhteen jatkumisaikaan. Jos työntekijän säännöllisenä pidettävä työaika tämän lain alaisessa, vähintään kolme vuotta jatkuneessa työsuhteessa muuttuu muissa kuin 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ja hänen palkkansa samalla alenee vähintään yhdellä neljänneksellä tai nousee vähintään yhdellä kolmanneksella eikä työajan muutosta ole tarkoitettu tilapäiseksi, katsotaan työntekijän muutoksen jälkeen työskentelevän uudessa työsuhteessa, jollei 7 d §:stä muuta johdu. Uuden työsuhteen katsotaan tällöin alkaneen sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana muutos työajassa on tapahtunut. Työsuhteen ei kuitenkaan katsota välillä katkenneen, jos edellisessä virkkeessä tarkoitetun uuden työsuhteen alkamisesta ei eläketapahtuman sattuessa ole kulunut kahta vuotta. Mitä edellä 3 momentissa on säädetty, sovelletaan muiden edellytysten täytyessä myös silloin, kun muutos työajassa on tapahtunut asteittain, jos työntekijän tai työnantajan ilmoituksen johdosta tulee selvitettyksi, että palkka on alentunut tai noussut sanotussa momentissa tarkoitettua määrin enintään kolmen vuoden kuluessa ensimmäisestä muutoksesta lukien. Kun tällöin vertaillaan eri ajankohtien työansioita, ne tarkistetaan 9 §:n

sen perusteella viimeksi maksettiin palkkaa ennen työsuhteen katkeamista taikka 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun työkyvyttömyyden tai 4 e §:ssä tarkoitetun yksilöllisen varhaiseläkkeen alkamista. Jos työsuhteen jatkuessa työnteko ja palkanmaksu ovat yhdenjaksoisesti keskeytyneinä enintään vuoden ajan, työsuhteen katsotaan tätä lakia sovellettaessa jatkuneen yhdenjaksoisesti. Jos työnteko ja palkanmaksu ovat keskeytyneinä yhdenjaksoisesti kuitenkin yli vuoden ajan, työsuhteen katsotaan päättyneen sen päivän lopussa, jolta työntekijälle on viimeksi maksettu eläkepalkkaan 7 e §:n mukaisesti luettavia eriä mainitun vuoden kuluessa työnteon ja palkanmaksun keskeytymisestä.

Jos työntekijä jatkaa työntekoa sen jälkeen, kun työsuhde on päättynyt 2 momentin perusteella, katsotaan hänen olevan uudessa tämän lain piiriin kuuluvassa työsuhteessa. Niin ikään katsotaan työntekijän, joka saa 4 f §:ssä tarkoitettua osa-aikaeläkettä, olevan uudessa tämän lain piiriin kuuluvassa työsuhteessa hänen jatkaessaan työntekoa osa-aikatyössä.

Jos työntekijän työansio on työsuhteen vielä jatkuessa vähintään kuutena viimeksi kuluneena kalenterikuukautena kunakin ollut 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa mainittua rajamäärää pienempi, työnantaja voi ilmoittaa tämän lain alaisen työsuhteen myös päättyneeksi aikaisintaan kuitenkin kuudennen kalenterikuukauden lopussa. Aikaa, jona työntekijä on asevelvollisena suorittanut palvelusta vakinaisessa väessä, ei myöskään lueta työsuhteen jatkumisaikaan.

Jos työntekijän säännöllisenä pidettävä

mukaisesti. Sovellettaessa 3 momentin toista virkettä katsotaan työajan muutoksen tapahtuneen silloin, kun työaika ensimmäisen kerran muuttui.

Työsuhde, joka on jatkunut vähintään kymmenen vuotta sen vuoden loppuun mennessä, jonka aikana työntekijä on täyttänyt 54 vuoden iän, päätetään sanotun vuoden lopussa. Jollei työsuhde ole edellä mainittuna ajankohtana jatkunut kymmentä vuotta, se päätetään sen vuoden lopussa, jona kymmenen vuotta täyttyy. Työsuhdetta ei kuitenkaan päätetä enää sen vuoden jälkeen, jonka aikana työntekijä täyttää 62 vuotta. Työntekijän jatkaessa työntekoaan hänen katsotaan olevan uudessa työsuhteessa. Työsuhdetta ei kuitenkaan katkaista, jos työntekijän palkka on katkaisun jälkeisessä työsuhteessa alentunut sellaisen poikkeuksellisen syyn johdosta, joka on ilmaantunut ennen työsuhteen tässä momentissa tarkoitettua päättämistä, ja jos 7 d §:n soveltamisen edellytykset tällöin täytyvät.

Sen estämättä, mitä 3—5 momentissa säädetään työsuhteen päättymisestä, katsotaan työsuhteen jatkuneen yhdenjaksoisena 8 §:n 3 momentissa tarkoitettua vuoden aikaa laskettaessa sekä 4 §:n 4 momenttia ja 12 §:ää sovellettaessa.

Työsuhteessa olevana on pidettävä myös johtavassa asemassa olevaa osakeyhtiön toimihenkilöä tai muussa yhteisössä johtavassa asemassa olevaa henkilöä, ei kuitenkaan, jos johtavassa asemassa oleva osakeyhtiön toimihenkilö joko yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa omistaa enemmän kuin puolet yhtiön osakepääomasta tai jos heidän omistamiensa osakkeiden äänimäärä on enemmän kuin puolet kaikkien osakkeiden äänimäärästä taikka jos muussa yhteisössä johtavassa asemassa olevalla henkilöllä on katsottava olevan yhteisössä sanottua vastaava määräämisvalta. Avoimen yhtiön yhtiömiestä tai muun yhteisön sellaista osakasta, joka on henkilökohtaisesti

työaika tämän lain alaisessa, vähintään kolme vuotta jatkuneessa työsuhteessa muuttuu muissa kuin 2—4 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ja hänen palkkansa samalla alenee vähintään yhdellä neljänneksellä tai nousee vähintään yhdellä kolmanneksella eikä työajan muutosta ole tarkoitettu tilapäiseksi, katsotaan työntekijän muutoksen jälkeen olevan uudessa työsuhteessa, jollei 7 d §:stä muuta johdu. Uuden työsuhteen katsotaan tällöin alkaneen sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana muutos työajassa on tapahtunut. Työsuhteen ei kuitenkaan katsota välillä päättyneen, jos edellisessä virkkeessä tarkoitettun uuden työsuhteen alkamisesta ei eläketapahtuman sattuessa ole kulunut kahta vuotta.

Mitä edellä 5 momentissa säädetään, sovelletaan muiden edellytysten täytyessä myös silloin, kun muutos työajassa on tapahtunut asteittain, jos työntekijän tai työnantajan ilmoituksen johdosta tulee selvitetyn, että palkka on alentunut tai noussut sanotussa momentissa tarkoitettussa määrin enintään kolmen vuoden kuluessa ensimmäisestä muutoksesta lukien. Vertailtaessa eri ajankohtien työansioita, ne on tarkistettava 9 §:n mukaisesti. Sovellettaessa 5 momentin toista virkettä katsotaan työajan muutoksen tapahtuneen silloin, kun työaika ensimmäisen kerran muuttui.

Työsuhde, joka on jatkunut vähintään kymmenen vuotta sen vuoden loppuun mennessä, jonka aikana työntekijä on täyttänyt 54 vuoden iän, päätetään sanotun vuoden lopussa. Jollei työsuhde ole edellä mainittuna ajankohtana jatkunut kymmentä vuotta, se päätetään sen vuoden lopussa, jona kymmenen vuotta täyttyy. Työsuhdetta ei kuitenkaan päätetä enää sen vuoden jälkeen, jonka aikana työntekijä täyttää 62 vuotta. Työntekijän jatkaessa työntekoaan hänen katsotaan olevan uudessa työsuhteessa. Työsuhteen ei kuitenkaan katsota päättyneen, jos työntekijän palkka on tässä työsuhteessa alentunut sellaisen poikkeuksellisen syyn johdosta, joka on ilmaantunut ennen työsuhteen tässä momentissa tarkoitettua päättämistä, ja jos 7 d §:n soveltamisen edellytykset tällöin täytyvät.

Sen estämättä, mitä 5—7 momentissa

vastuussa yhteisön sitoumuksista, ei pidetä tätä lakia sovellettaessa työsuhteessa olevana.

säädetään työsuhteen päättymisestä, katsotaan työsuhteen jatkuneen yhdenjaksoisena 8 §:n 3 momentissa tarkoitettua vuoden aikaa laskettaessa sekä 4 §:n 4 momenttia ja 12 §:ää sovellettaessa.

10 a §

Asianomaisen työntekijän tai työnantajan hakemuksesta on eläkelaitoksen annettava päätös siitä, onko työsuhteeseen sovellettava 2 §:n 3 tai 4 momenttia ja myönteisessä tapauksessa vahvistettava näin päättyneestä työsuhteesta muodostuva vastainen eläkeoikeus.

Asianomaisen työntekijän tai työnantajan hakemuksesta on eläkelaitoksen annettava päätös siitä, onko työsuhteeseen sovellettava 2 §:n 5 tai 6 momenttia ja myönteisessä tapauksessa vahvistettava näin päättyneestä työsuhteesta muodostuva vastainen eläkeoikeus.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2002.

Lain 2 §:n 2 momenttia sovelletaan työsuhteisiin, joissa työnteke ja palkanmaksu ovat keskeytyneet tämän lain tultua voimaan.

2.

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) 1 §:n 2 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1282/2001, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Maatalousyrittäjällä tarkoitetaan

Maatalousyrittäjällä tarkoitetaan

6) henkilöä, joka harjoittaa 1, 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua toimintaa osakeyhtiön lukuun edellyttäen, ettei häntä ole pidettävä työntekijäin eläkelain (395/1961) 2 §:n 7 momentin mukaisesti työsuhteessa olevana.

6) henkilöä, joka harjoittaa 1, 2 tai 3 kohdassa tarkoitettua toimintaa osakeyhtiön lukuun edellyttäen, ettei häntä ole pidettävä työntekijäin eläkelain (395/1961) 1 d §:n mukaisesti työsuhteessa olevana.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2002.

3.

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain 19 § :n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väliaikaisesti 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) 19 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 655/2000, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

19 §

Jollei tästä laista muuta johdu, soveltuvin osin on lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 momentissa, 3 a, 4, 4 a—4 h, 4 j—4 n §:ssä, 5 §:n 1 momentissa, 2 momentin 1 kohdassa, 3, 4 ja 6 momentissa, 5 a—5 c, 7 g, 7 h, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a ja 10 c §:ssä, 11 §:n 2 ja 11 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa sekä 14, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 b—19 e, 20, 21, 21 a—21 e ja 22 §:ssä säädetään.

Ehdotus

19 §

Jollei tästä laista muuta johdu, soveltuvin osin on lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2—3 momentissa, 3 a, 4, 4 a—4 h, 4 j—4 n §:ssä, 5 §:n 1 momentissa, 2 momentin 1 kohdassa, 3, 4 ja 6 momentissa, 5 a—5 c, 7 g, 7 h, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a ja 10 c §:ssä, 11 §:n 2 ja 11 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa sekä 14, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 b—19 e, 20, 21, 21 a—21 e ja 22 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2002 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2003.

4.

Laki

yrittäjien eläkelain 17 § :n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väliaikaisesti 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain (468/1969) 17 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 656/2000, seuraavasti:

17 §

Jollei tästä laista muuta johdu, soveltuvin osin on lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 momentissa, 3 §:n 1 ja 2

17 §

Jollei tästä laista muuta johdu, on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2—3 momentissa, 3 §:n 1 ja

momentissa, 3 a, 4, 4 a—4 h, 4 j—4 n §:ssä, 5 §:n 1 momentissa, 2 momentin 1 kohdassa, 3, 4 ja 6 momentissa, 5 a—5 c, 7 g, 7 h, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10 ja 10 c §:ssä, 11 §:n 2 ja 11 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 4 momentissa sekä 14, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19, 19 b—19 e, 20, 21, 21 a—21 e ja 22 §:ssä säädetään.

2 momentissa, 3 a, 4, 4 a—4 h ja 4 j—4 n §:ssä, 5 §:n 1 momentissa, 2 momentin 1 kohdassa sekä 3, 4 ja 6 momentissa, 5 a—5 c, 7 g, 7 h, 8, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10 ja 10 c §:ssä, 11 §:n 2 ja 11 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 4 momentissa sekä 14, 16, 17, 17 a—17 c, 18, 19, 19 b—19 e, 20, 21, 21 a—21 e ja 22 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2002 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2003.

Tällä lailla kumotaan yrittäjien eläkelain 17 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annettu laki (34/2002).

5.

Laki

merimieseläkelain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/1956) 11 §, sellaisena kuin se on laeissa 1346/1990, 1595/1993 ja 1745/1995, seuraavasti:

11 §

Eläkkeeseen oikeuttavaksi palveluajaksi luetaan kunkin työsuhteen osalta erikseen aika työsuhteen alkamisesta työsuhteen päättymiseen. Eläkkeeseen oikeuttavaksi palveluajaksi muunnetaan, siten kuin eläkekassan päätöksellä tarkemmin määrätään, lisäksi aika, jonka perusteella vastikkeena tai muuna vastaavana suoritettava ylityökorvaus maksetaan työsuhteen päättyessä. Työsuhteen katsotaan tätä lakia sovellettaessa päättyneen sen päivän lopussa, jolta sen perusteella viimeksi maksettiin palkkaa ennen työsuhteen katkeamista taikka 15 §:ssä tarkoitetun työkyvyttömyyden tai yksilöllisen varhaiseläkkeen alkamista. Jos työntekijä jatkaa työntekoa sanotun työkyvyttömyyden alkamisen jälkeen, katsotaan hänen olevan uudessa työsuhteessa. Niin ikään katsotaan työntekijän, joka saa 14 b §:ssä tarkoitettua osa-aikaeläkettä, olevan uudessa tämän lain

11 §

Eläkkeeseen oikeuttavaksi palveluajaksi luetaan kunkin työsuhteen osalta erikseen aika työsuhteen alkamisesta työsuhteen päättymiseen. Eläkkeeseen oikeuttavaksi palveluajaksi muunnetaan, siten kuin eläkekassan päätöksellä tarkemmin määrätään, lisäksi aika, jonka perusteella vastikkeena tai muuna vastaavana suoritettava ylityökorvaus maksetaan työsuhteen päättyessä. Työsuhteen katsotaan tätä lakia sovellettaessa päättyneen sen päivän lopussa, jolta sen perusteella viimeksi maksettiin palkkaa ennen työsuhteen katkeamista taikka 15 §:ssä tarkoitetun työkyvyttömyyden tai yksilöllisen varhaiseläkkeen alkamista. Jos työsuhteen jatkuessa työnteko ja palkanmaksu ovat yhdenjaksoisesti keskeytyneinä enintään vuoden ajan, työsuhteen katsotaan tätä lakia sovellettaessa jatkuneen yhdenjaksoisesti. Jos työnteko ja palkanmaksu ovat

piiriin kuuluvassa työsuhhteessa hänen jatkaessaan työntekoa osa-aikatyössä.

Työsuhteen ei 1 momenttia sovellettaessa katsota keskeytyneen yrityksen omistajan tai haltijan vaihtumisen johdosta. Eläkettä määrättäessä katsotaan kaikkien työntekijän saman kalenterivuoden aikana olleiden sellaisten työsuhhteiden, jotka kestävät alle viisitoista päivää, muodostavan yhden työsuhteen. Aikaa, jona työntekijä on asevelvollisena suorittanut palvelusta vakinaisessa väessä, ei lueta työsuhteen jatkumisaikaan.

Jos työkyvyttömyys on johtunut sellaisesta sairaudesta, viasta tai vammasta, joka henkilöllä oli työsuhteen alkaessa, ei sitä työssäoloaikaa, jonka alkamisesta työkyvyttömyyden alkamiseen ei ole kulunut vähintään yhtä vuotta, oteta huomioon työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä.

Työsuhde, joka on jatkunut vähintään kymmenen vuotta sen vuoden loppuun mennessä, jonka aikana työntekijä on täyttänyt 54 vuoden iän, päätetään sanotun vuoden lopussa. Jollei työsuhde ole edellä mainittuna ajankohtana jatkunut kymmentä vuotta, se päätetään sen vuoden lopussa, jona kymmenen vuotta täytyy. Työsuhdetta ei kuitenkaan päätetä enää, jos aika työsuhteen päättymisestä 14 §:ssä säädettyyn eläkeikään voi muodostua kolmea vuotta lyhyemmäksi. Työntekijän jatkaessa työntekoaan hänen katsotaan olevan uudessa työsuhhteessa. Työsuhdetta ei kuitenkaan katkaista, jos työntekijän palkka on katkaisun jälkeisessä työsuhhteessa alentunut sellaisen poikkeuksellisen syyn johdosta, joka on ilmaantunut ennen työsuhteen tässä momentissa tarkoitettua päättämistä, ja jos

keskeytyneinä yhdenjaksoisesti kuitenkin yli vuoden ajan, työsuhteen katsotaan päättyneen sen päivän lopussa, jolta työntekijälle on viimeksi maksettu 16 a §:ssä tarkoitettuun eläkepalkkaan luettavia eriä vuoden kuluessa työntekoa ja palkanmaksun keskeytymisestä

Jos työntekijä jatkaa työntekoa sen jälkeen, kun työsuhde on päättynyt 1 momentin perusteella, katsotaan hänen olevan uudessa tämän lain piiriin kuuluvassa työsuhhteessa. Niin ikään katsotaan työntekijän, joka saa 14 b §:ssä tarkoitettua osa-aikaeläkettä, olevan uudessa tämän lain piiriin kuuluvassa työsuhhteessa hänen jatkaessaan työntekoa osa-aikatyössä.

Työsuhteen ei 1 momenttia sovellettaessa katsota keskeytyneen yrityksen omistajan tai haltijan vaihtumisen johdosta.

Eläkettä määrättäessä katsotaan kaikkien työntekijän saman kalenterivuoden aikana olleiden sellaisten työsuhhteiden, jotka kestävät alle viisitoista päivää, muodostavan yhden työsuhteen.

Aikaa, jona työntekijä on asevelvollisena suorittanut palvelusta vakinaisessa väessä, ei kuitenkaan lueta työsuhteen jatkumisaikaan.

Jos työkyvyttömyys on johtunut sellaisesta sairaudesta, viasta tai vammasta, joka henkilöllä oli työsuhteen alkaessa, ei sitä työssäoloaikaa, jonka alkamisesta työkyvyttömyyden alkamiseen ei ole kulunut vähintään yhtä vuotta, oteta huomioon työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä.

Työsuhde, joka on jatkunut vähintään kymmenen vuotta sen vuoden loppuun mennessä, jonka aikana työntekijä on täyttänyt 54 vuoden iän, päätetään sanotun vuoden lopussa. Jollei työsuhde ole edellä mainittuna ajankohtana jatkunut kymmentä vuotta, se päätetään sen vuoden lopussa, jona kymmenen vuotta täytyy. Työsuhdetta ei kuitenkaan päätetä enää, jos aika työsuhteen päättymisestä 14 §:ssä säädettyyn eläkeikään voi muodostua kolmea vuotta lyhyemmäksi. Työntekijän jatkaessa työntekoaan hänen katsotaan olevan uudessa työsuhhteessa. *Työsuhteen ei kuitenkaan katsota päättyneen, jos työntekijän palkka on tässä työsuhhteessa alentunut sellaisen poikkeuksellisen syyn johdosta, joka on ilmaantunut ennen työsuhteen tässä momentissa tarkoitettua*

16 d §:n soveltamisen edellytykset tällöin täyttyvät.

Sen estämättä, mitä 6 momentissa säädetään työsuhteen päättymisestä, katsotaan työsuhteen jatkuneen yhdenjaksoisena työntekijän eläkelain 8 §:n 3 momentissa tarkoitettua vuoden aikaa laskettaessa sekä 3 a §:ää ja 11 §:n 5 momenttia sovellettaessa.

päättymistä, ja jos 16 d §:n soveltamisen edellytykset tällöin täyttyvät.

Sen estämättä, mitä 7 momentissa säädetään työsuhteen päättymisestä, katsotaan työsuhteen jatkuneen yhdenjaksoisena työntekijän eläkelain 8 §:n 3 momentissa tarkoitettua vuoden aikaa laskettaessa sekä 3 a §:ää ja 6 momenttia sovellettaessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2002

Lain 11 §:n 1 momenttia sovelletaan työsuhteisiin, joissa työnteko ja palkanmaksu ovat keskeytyneet tämän lain tultua voimaan.
